

TAJNÝ ŽIVOT PRÍRODY

Hudobné hry a piesne pre deti o zvieratách z rôznych ekosystémov

OBSAH

HUDOBNÉ AKTIVITY NA TÉMU: LUŽNÝ LES – ŽIVOT PRI RIEKE	5
HUDOBNÉ AKTIVITY NA TÉMU: TATRY– ŽIVOT V OBLAKOCH	15
MUZIKÁL: DVE PRIATEĽKY	25
MUZIKÁL: VÝLET DO LESA	44
PIESNE: MAJÚ V LESE INTERNET?	54
VO VYSOKÝCH HORÁCH	56

PREDHOVOR

Spevník prináša konkrétne námety na hlasové rozcvičky, rytmické, inštrumentálne, vokálne činnosti a hry s hudbou, zamerané takmer na všetky výkonové štandardy vzdelávacej oblasti hudobná výchova pre deti predškolského veku. Cieľom je prostredníctvom tvorivých a hravých hudobných aktivít zoznámiť deti aj s menej známymi zvieratami v ich prirodzenom biotype (lužný les, vysokohorské prostredie, zmiešaný les), prebudiť v deťoch záujem o spoznávanie prírody a jej ochranu.

Predtým ako začneme:

- Navštívime daný biotyp, sledujeme video, čítame o konkrétnych zvieratách v rôznej literatúre, navštívime náučný chodník, rozprávame sa s deťmi o konkrétnom biotype.
- Zoznámime sa s vybranými zvieratami, ktoré žijú v danom biotype (výzor, spôsob života, zvukové prejavy).

Tip:

Hlasovú rozcvičku môžeme realizovať aj v priestore triedy alebo exteriéri metódou tvorivej dramatiky. Deti s učiteľkou môžu vytvoriť kruh. Kým učiteľka rozpráva príbeh, deti sa pohybujú v určenom smere, dramatizujú rôzne časti príbehu spolu s učiteľkou a zapájajú sa do cvičení.

Vysvetlivky:

CD Tajný život prírody

píšťalka

CD Majú v lese internet?
(nie je pri aktivitách nevyhnutné)

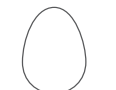
činelky

triangel

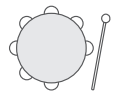
rolničky

šejker vajíčko

rúrkový bubienok/guiro

tamburína

ozvučné drievka

1. LUŽNÝ LES – ŽIVOT PRI RIEKE

Výlet k rieke

Námety na hlasovú rozcvičku

Dychové cvičenia

- Ovoniavame kvety a prostredie okolo rieky (tichý hlboký nádych a výdych).
- Ovoniavame reálne sušené kvety (hlboký nádych a výdych, aktívne zapájanie bránice).
- Kreslíme stromy, trávu, kvety (kreslíme jedným ťahom na jeden nádych, predlžovanie výdychu).
- Sme silný/slabý vietor, ktorý fúka nad riekou (sústredenie na dynamiku výdychového prúdu, môžeme spojiť s pohybom).
- Fúkame nafukovačky na sedenie/ležanie (sústredenie na silu a dĺžku výdychového prúdu).
- Zbadali sme bobra vodného a nechceme ho vyplašiť, schovávame sa za stromom (cvičenie zamerané na tichý výdych, zadržanie a nádych).
- Blízko rieky sa na veľkom kameni plazí a syčí had (dychové cvičenie spojené s fonáciou, zamerané na predlžovanie výdychového prúdu).
- Had syčí a vyplazuje jazyk (predĺžený výdych spojený s fonáciou).
- Žaba skáče: vyjadrujeme malé a veľké skoky žiab textom *hop, hop...* (cvičenie na aktiváciu bránice, dramaturizujeme, meníme tempo a rytmus).
- Žaby kvákajú (nádych a vyjadrenie kvákania malej a veľkej žaby slovami *kvak, kvak*, pričom obmieňame melódiu, prípadne tempo, dynamiku podľa toho, či ide o veľkú, či malú žabu).
- Plavíme sa na loďke, ľahneme si a necháme sa unášať (nádych na bránicu a uvoľnenie).

Rytmické cvičenia

- **Hra Ryba skáče** (str. 6).
- **Hra Zvieratá z lužného lesa** (str. 8).
- **Hra Bobor vodný** (str. 11).

Artikulačné cvičenia

- Žaby sa smejú: *kva kva brekeke, ryba si skáče v rieke* (aktivácia bránice: na jednom tóne deklamujeme text, môžeme riekanku aj vytlieskať).
- Žaby lovia hmyz (vyplazujeme jazyk, prežúvame).
- Bobor ohlodáva strom (vysunieme predné zuby a pohybujeme hornou sánkou hore-dolu).
- Komár cicie krv (našpúlime pery, vdychujeme vzduch).
- Ryba pláva vo vode (našpúlime pery, otvárame a zatvárame sánku).

Rytmická aktivita: Zvieratá z lužného lesa

Pomôcky:

Makety alebo názorný obrázkový materiál vybraných zvierat (vážka, žaba, ryba, kačka, bobor).

Motivácia:

Kde bolo, tam bolo, bol raz jeden les, pri ktorom tiekla rieka. Korene stromov mali dostatok vlahy, rástli tam najmä vrbý, jelše, buky. Pri vode poletovalo množstvo hmyzu a domov si tu našlo veľa rôznych zvierat. Keďže tento les bol špeciálny tým, že v ňom bolo veľa vody, volal sa lužný les. Môžeme si dať na chrbát batohy a pozrieme sa, aké rôzne zvieratá tam uvidíme.

Práca s obrazovým materiálom:

Deti zoradia vybrané zvieratá od najmenšieho po najväčšie nasledovne: vážka, žaba, ryba, kačka, bobor. S našou pomocou určia zvuk, ktorý zvieratá môžu vydávať:

*Váž-ka bzz, bzz,
ža-ba kvak, kvak,
ry-ba šplech, šplech,
kač-ka kač, kač,
bo-bor chrum, chrum.*

Po úvodnej riekanke, ktorú rytmizujú všetci, vedúce dieťa s pomocou obrazového materiálu ukazuje na zvieratá a sólovo rytmizuje:

Vi-dím váž-ku.

Ostatné deti odpovedajú:

Váž-ka bzz, bzz.

Úvodná riekanka:

*Kto to v luž-nom le-se bý-va?
Blíz-ko rie-ky sa rád skrý-va.*

ZVIERATÁ: *Vi-dím váž-ku. Váž-ka bzz, bzz.
Vi-dím ža-bu. Ža-ba kvak, kvak.
Vi-dím ry-bu. Ry-ba šplech, šplech.
Vi-dím kač-ku. Kač-ka kač, kač.
Vi-dím bob-ra. Bo-bor chrum, chrum.*

Piesne o zvieratách z lužného lesa

Realizacia:

Deti spievajú pieseň, neskôr pridávajú pantomimické pohyby podľa slov spievaných v piesni.

Obmeny:

- **S Orffovým inštrumentárom:** Priradiť k zvieratám hudobné nástroje a hrať na nich do rytmu piesne, keď sa spieva o danom zvieratku.
- **Náhrada podstatných mien hudobným nástrojom:** Namiesto podstatných mien (názvy zvierat) zahrať do rytmu na určenom hudobnom nástroji.
- **Náhrada podstatných mien deklamáciou zvieracích zvukov:** Namiesto podstatných mien (názvy zvierat) použiť zvuk zvierat'a ako v predchádzajúcej aktivite (*Bzz, bzz si poletuje, na šplech, šplech sa sťažuje...*).

Vážka si poletuje.

Na rybu sa sťažuje.

Že jej ryba – nezbedník
šplechla vodu na hrudník.

Žaba spieva na lekne,
nevadí jej, keď zmokne.

Skáč ty rýchlo, žabička,
lebo ťa zje kačička.

Bobor milej stavia hrad.

Drevom si zaháňa hlad.

Vydra, jeho kamoška,
vyhrieva sa, leňoška.

vážka

ryba

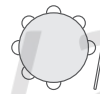
žaba

kačka

bobor

vydra

3. Zvieratá z lužného lesa

3. Zvieratá z lužného lesa

♩ = 130

F

Váž- ka si po- le- tu- je.
Ža- ba spie- va- na- lek- ne,
Bo- bor mi- lej sta- lek- via hrad.

3. MUZIKÁL – DVE PRIATEĽKY

Dve priateľky je komplexná hudobno-dramatická hra zložená z piatich hudobných nápevov a jednoduchých básní. Celú hru je možné s deťmi nacvičiť ako hudobné predstavenie, ktoré zahrá najmenej 12 detí. Piesne môžu spievať všetci. Samostatne sa jednotlivé časti dajú využiť v edukačnom procese ako hudobno-dramatické aktivity na rozvoj prosociálneho cítenia, na pochopenie komplexných prírodných javov a prehĺbenie vzťahu k prírode.

Príbeh:

Príbeh sa odohráva v lese, kde okrem iných zvieratiek žijú aj sojka s veveričkou. Hľadajú si potravu, aby prežili zimu. Keďže veverička cez zimu zabudne, kde si niektoré oriešky ukryla, zvieratká sa s ňou podelia o svoje zásoby. Z ukrytých orieškov na jar vyrastú nové stromy.

Aktivity pred začatím nácviku hudobno-dramatickej hry:

- Zoznámenie sa s výzorom a správaním sojky škriekavej a veverice stromovej prostredníctvom videí, počúvaní zvukov, príbehov, encyklopédií.
- Výlet do lesa.
- Kreslenie, modelovanie, maľovanie... (lesné zvieratá).
- Zoznámenie sa s príbehom o sojke a veveričke, rozhovor a diskusia o tom, čo je v príbehu reálne a čo nie. Vysvetlenie niektorých slov, slovných spojení (napríklad „lesná diaľnica“ – zamrznutý potok; „svetlušky blikajúce na stromoch“ – vianočné svetielka).

Postavy:

Sojka, veverička, straka, ľubovoľné lesné zvieratká (myšky, zajace, medveď...), lesníci, snehové vločky, turisti.

Poznámka: Kvôli prehľadnosti textu uvádzame všetky vystupujúce postavy veľkými písmenami.

Kulisy:

Stromy, jazierko, dve lavičky, na ktorých sedia ZVIERATKÁ, stoličky v ľavej časti javiska, na ktorých sedia TURISTI a STRAKA, môže byť aj krmelec.

Pomôcky:

Ruksaky pre TURISTOV, v ktorých majú rožky so šunkou, vrecia plné slamy alebo iného ľahkého materiálu pre LESNÍKOV. Inštrumentálne CD Tajný život prírody (alebo sprievodný hudobný nástroj). Spievané CD Majú v lese internet? nie je potrebné, v texte však nájdete odkazy, kde sa na ňom konkrétna pieseň nachádza.

SOJKA a VEVERIČKA sa poklonia divákovi a sadnú si na svoje miesta na lavičku.

9. Veverička a sojka

6. Veverička a sojka

$\text{♩} = 170$

1 C 2 F 3 C 4

Fú, fú, moc- ný vet- rík fu- čí,

5 C 6 F 7 C 8

až mi z to- ho v hla- ve hu- čí.

9 G 10 C 11 C 12 ami

Cel- kom is- te chvost môj bu- de stra- pa- tý,

13 G 14 C 15 C 16

ak ma ne- o- chrá- ni strom-ček ko- ša- tý.

17 C 18 F 19 C 20

Škre- kot hlas- ný a- ko hro- my.

21 C 22 F 23 C 24

Je mi dá- ky po- ve- do- mý.

25 G 26 C 27 C 28 ami

Ka- ma- rá- ka soj- ka pri- le- tí na strom.

29 G 30 C 31 C 32

Na ten- to moc- ný dub, kto- rý je náš dom.

33 C 34 G 35 G 36

Ne- u- ve- riš, čo som v le- se vi- de- la,
Na ple- ciach ma- li fa- reb- né ba- tôž- ky,